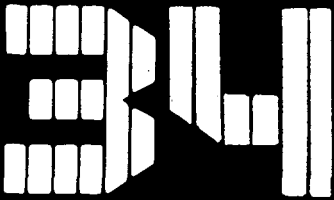

סינמטק

כתב עת לענייני קולנוע בהוצאת סינמטק תל-אביב

גאנס - ברבש - מקלארן
 בודאפשט - ברלין - מאמוליאן

תכנית סינמטק ת"א לחודשים מאי-יוני 87

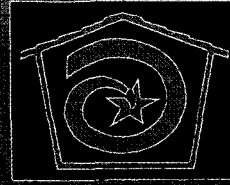
סינמטק: כתב עת
 אלתרני קולנוע 1987
 מאי יוני # 34

תוכנית סינמטק ג'אז
 מאי יוני 1987

סיגורני ויבר ומייקל קיין ב"נערת לווין"

המבנה הזקם בסיוע מפעל הפיס

לא רק אתה "צריך פיס בחיים". כמוך זקוקים לפיס מוסדות החינוך והבריאות הממלכתיים. הרשויות המקומיות, וכל אותם גופים ומוסדות בישראל שכספי מפעל הפיס הם חלק בלתי נפרד ותנאי לקיומם. ההתפתחות המואצת של מפעל הפיס בשנים האחרונות, מוצאת את ביטוייה בהזרמת מיליארדי שקלים מדי שנה בשנה לבניית מאות פרויקטים בתחומים רבים ומגוונים. בשנים 85-83 נבנו ושוקמו בכספי המפעל 1285 כיתות וחדרי לימוד. הוקמו ושופצו למעלה ב-2680 מקלטים. נבנו כ-150 מבני בריאות מוסדות ומועדונים לקשישים; נרכשו והותקנו מחשבים בכ-200 רשויות מקומיות ובכ-500 בתי ספר. נתונים אלה ורבים אחרים, הפכו את מפעל הפיס למנוף רב עצמה בתנופת הבניין וביצירת התשתית בקידום החינוך הבריאות והחברה בארץ. גם המדינה "צריכה פיס בחיים".

33 שנים לסיים

סינמטק תל-אביב

כתב עת לענייני קולנוע בהוצאת סינמטק תל-אביב

שוב סינמטק במתכונת מורחבת. זכות הפתיחה מוענקת ל**אבל גאנס** ולחזיון עתיד הקולנוע שלו, שטרם התגשם, לרגל הקרנתו הקרובה של **נפוליאון בישראל**. (עמ' 4)

ראיון עם **אורי ברבש** התבקש מאליו. הבמאי המצליח ביותר של הדור הישראלי החדש סיים סרט באנגלית, עם כוכבים מהוליווד ותקציב ענקי בקנה מידה ישראלי. **שאל שיר-ן** משוחח עמו על הדרך שהובילה אותו ל"החולמים", ועל עבודתו בסרט זה. (עמ' 6)

עם מותו של אחד הגאונים המקוריים ביותר שידע הקולנוע, **נורמן מקלארן**, איש שנסיונותיו תרמו רבות לשפת האמנות השביעית גם אם שמו לא היה מוכר לרבים ממבקרי הקולנוע, מקדיש **צביקה אורן** מאמר לחייו וליצירתו. (עמ' 14).

את עונת הפסטיבלים אנחנו פותחים בדיווח משבוע הקולנוע ההונגרי המסורתי שנערך בבודפשט (עמ' 22), ובעקבותיו שלושה מבטים שונים על פסטיבל הסרטים בברלין בעיניהם של דן פיינרו, דני מוג'יה וגדי אורשר. (עמ' 44).

שלושה סרטים הראויים להתייחסות מיוחדת מצד הביקורת מופיעים במדור ההגיגים. אחד ישן, שעומד להתחדש, "החנות מעבר לפינה" של **ארנסט לוביטש**, בעיניו של **מאיר שניצר**, (עמ' 64), שני - חדש שכבר מוצג, "מלו" של **אלן רנה** כפי שרואה אותו **יכין הירש**, (עמ' 69), ו**שלישי** - **DOWN BY LAW** של **ג'ים ג'רמוש**, שיוצג בקרוב, על פי רשמיו של **דני ורט**. (עמ' 59).

עדנה פיינרו

אורי ברבש

סינמטק

כתב עת לענייני קולנוע בהוצאת סינמטק תל-אביב
גליון מס' 34
מאי-יוני 1987

מפיק: אלון גרבוז, מנהל סינמטק תל-אביב

עורכת: עדנה פיינרו

מערכת: צביקה אורן, יכין הירש, דני ורט, שאול שיר-ן, מאיר שניצר, דן פיינרו.

תעוד: דני ורט

תכניה: נורית צרפתי

טלפון: 03-438131

כתובת המערכת: סינמטק תל-אביב, עיריית תל-אביב

כתובת הסינמטק: בית מפעל הפיס

רחוב הפטמן 3, תל-אביב

סדר, לוחות והדפסה:

גרפוליט

כל הזכויות שמורות למו"ל

הלל מרקוס • סוכנות לבטוח בע"מ • רמת-גן
ביאליק 47 • ת.ד. 240 • טלפון 721388, 732178

סוכנות ויעוץ לכל ענפי הביטוח

אבל גאנם -

אמת, הקולנוע אינו אמנות, או ליתר דיוק, עדיין אינו אמנות, אבל הוא נושא בו את כל התכונות הדרושות כדי להיות כזה ובקרוכ מאד הוא יפרוש שליטתו על כל מסכי העולם. הטלוויזיה, החונקת אותו היום, תהיה אז משרתת לרגליו. בינתיים, זה עדיין ענק בעריסתו, אולם מחר, בליווי מהנדסים, פיסיקאים, אופטיקאים וממציאים, הוא ירקיע שחקים כדי לעמוד, כשווה בין שווים, לצד הומרוס, איסקילוס, דאנטה, שקספיר וואגנר. אז יעמוד בשורה אחת עם כל שאר האמנויות ואפילו צעד אחד לפניהן. אלא שבינתיים כמו הפועלים היוצאים משערי המפעל של האחים לומיאר בעיררה להיסיוטאט, הוא חרש ואילם, מפגין בפנינו קידמה טכנולוגית עצומה שאינו טורח אפילו לנצל לטובתו. אין פלא, על כן, שהקהל מתאכזב ונוטש אותו לאנחות.

איפה הזמנים הטובים, בשנות העשרה של המאה, כאשר חלמנו יחד, קאנודו, סנדראר, לגיה, דלונאי, שאגאל (האם הוא זכר זאת בשנים מאוחרות יותר) לבנות קאתדרלות לאמנות השביעית, שבהם נקדש את הקולנוע כמוסיקה שהאזר משמש לה כצלילים? כולנו יחד רכנו מעל עריסתו בחרדת קודש. עבורנו היתה זאת ההמצאה הגדולה של המאה, אותה הקרן המופלאה שהשליכה אור על כד מתוח, ושלפה בדרך זו לא רק את כל הכוכבים מן השמיים, אלא גם כל מה שלא נראה מעולם ולא עלה על דעת איש אף פעם.

אלא שהסוחרים עקבו אחרינו. הם החלו לייצר נסים בקבלנות, זיופים וזלים שהפכו את הקולנוע למצרף עלוב במכירה פומבית. זה היה סופנו. שתיתי את כוס המרורים עד תומה, ועמי אלפי אמנים הכבולים זה ארבעים שנה למעשי הזנות שלה. הקולנוע גוסס ואני אך בקושי ניצלתי עד עכשיו מגורל דומה.

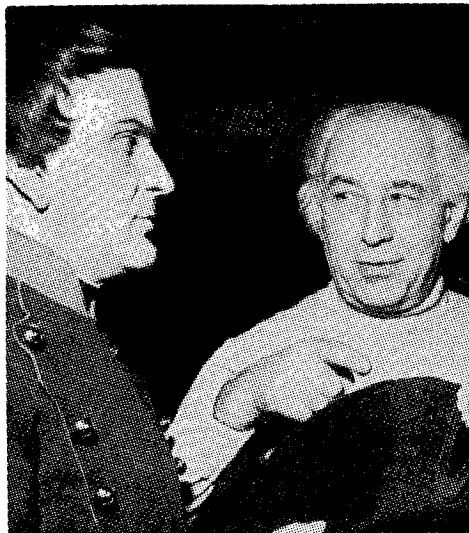
זכרונות העתיד

היום הוא נושם בקושי בתוך אולמות שבהם מספר המושבים הולך וקטן, כדי שלא יחשף לעין כל הכוון של שממונם. (איני מתייחס לבתי הקולנוע לסרטי איכות, שימשיכו להתקיים כמעבדות לעריכת נסיונות). מכל אלפי הסרטים, מכל כליוני המטרים המצולמים. לא יותר מאומה, בעתיד לבוא, גם לא הסרטים שלי.

ולמרות זאת, הנה מה שמכתיב לי זכרון העתיד: יום יבוא, בעוד פחות מרבע מאה, וכל מה שלא ניתן לנו לעשות, ייעשה. הקולנוע ישתחרר מן הכבלים הזנותיים של המסחר, אולי אף יאמץ לעצמו שם חדש כדי להתנתק מן העבר העגום, ויזכה לתחיה מחודשת. ואז תתגלה לעיני העולם אמנות אדירה, המעמידה בצל את הספרות, העיתונות, התיאטרון והטלוויזיה (האחרונה לא תהיה יותר מספוח צנוע שלה). זאת תהא האמנות המאנית של האלכימיאים, אותה אמנות שצריכה היתה תמיד להיות ולא הניחו לה סוחפת, מעניקה לצופים בכל שנייה אותה התחושה המופלאה של מימד רביעי, מעבר למקום ולזמן, אותו מימד אליו חדרו רק יחירי סגולה כמו הולדרלין או ראמבו, ברטון או פיקאסו.

כדי שזה יקרה, אנו דורשים מדענים, מעבדות, מחשבים, כדי למצוא פתרונות כוללים חזותיים מהפכניים לעימותים האידיאולוגיים הנצחיים שבין חוקי החברה לחוקי האמנות.

אני כבר יכול לראות ספרי בשורה אלה של העידן החדש, הצפים ועולים על מסכי העולם כולו עוד לפני שהפוליטיקאים והסופרים הספיקו להציגם קבל עם ועדה. כאשר הדברים הם כה יפים, הם אינם יכולים שלא להיות אמיתיים, ודמעות של חרדה ממלאות את לבי למחשבה שזה עוד יקרה.

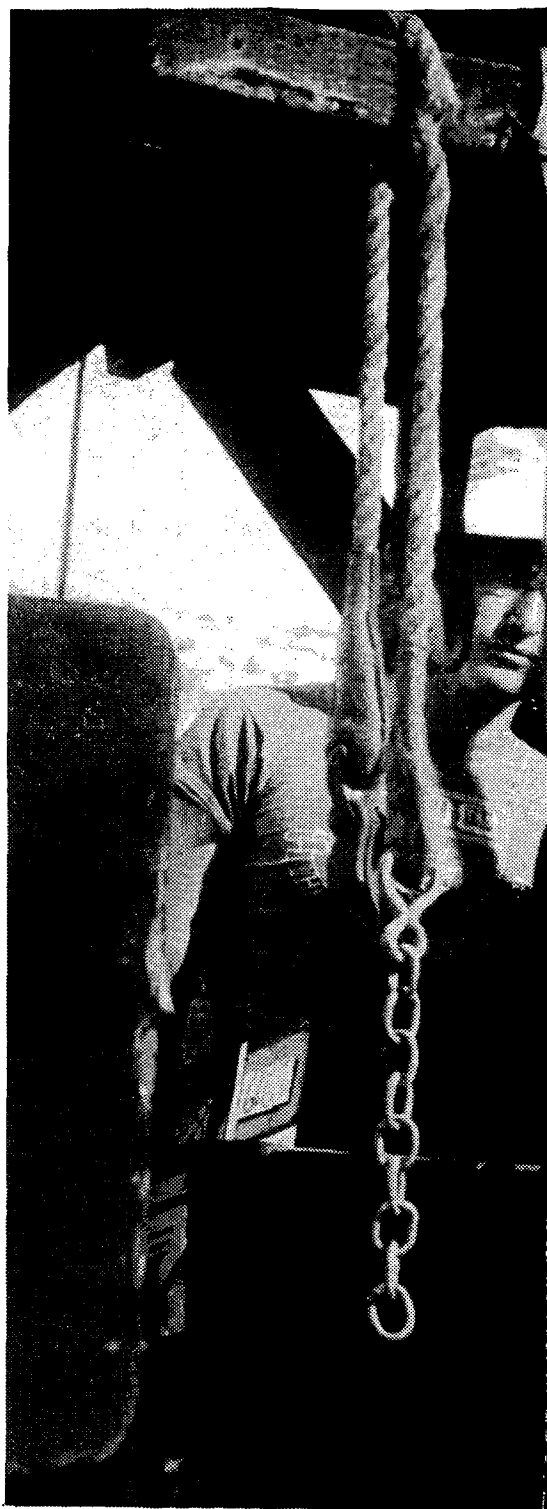

דיקטטור טרוריסט או במאי

שאול שיר-רן
מראיין את
אורי ברבש

אחרי פרס הביקורת
הבינלאומית בפסטיבל ונציה
ומועמדות לפרס האוסקר, שניהם
על סרטו "מאחורי הסורגים",
אורי ברבש נחשב למצליח שבין
במאי הדור הישראלי הצעיר.
שאול שיר-רן פגש אותו עם סיום
צילומי סרטו החדש, "החולמים",
הפקה גדולה עם כוכבים
הוליוודיים - קלי מקגיליס וג'ון
שי - לצד ארנון צדוק. המבצע
היורמני ביותר שלו עד היום.

אורי ברבש מדריך את קלי מקגיליס
בהסרטת "החולמים"

שזה קשור להשקפת העולם הפוליטית שלי, המנסה לדבר על מהפכה, על שינוי רדיקלי של תנאים במציאות שבה אנו חיים, מבחינה כלכלית, פסיכולוגית, חברתית ואפילו גזעית. אם מדובר ביהודים וערבים, אין ספק שזה נטוע בסופו של דבר בהשקפה הפוליטית שלי, במובן הטוב של המילה. זה קשור לכיורגפיה שלי, להתלבטויות האינטימיות וביותר שלי עם עצמי.

למה אתה מתכוון?

אני אומר כל הזמן שמה שאני עושה זו בעצם הביאוגרפיה שלי. סרט כמו "מאחורי הסורגים" - זו הביאוגרפיה שלי. כל הסרטים שלי הם, בעצם,

**עבודתי עם השחקנים
היא הפוקוס העיקרי
בעשייה הקולנועית שלי.**

הביאוגרפיה שלי, או שלנו, של אחי, בני, ושל אנשים נוספים שהיו שותפים אמיתיים מבחינה יצירתית לסרט.

במילים אחרות, הדמות של הניבור בכל אחד מן הסרטים הללו היא הדמות שלך?

זה לא חייב להיות גיבור מסויים. זה יכול להיות הלך רוח, כיוון מחשבה, כיוון עלילה. כמעט בכל סרט אני יכול למצוא משהו שקשור אלי.

כאיזו מידה, אם כן, אתה רוצה להעביר, להקריא את עצמך, באמצעות ניבור הקולנוע שלך אל הצופה כדי ליצור איזושהי הזדהות בינך לביןו?

אני אף פעם לא מעביר את עצמי. זה שישנם אלמנטים מסויימים שלי בגיבור מסויים, זה או אחר, זה בשום אופן לא אומר שאני מעביר את עצמי. זה לא נסיון נרקיסיסטי שלי להסתכל על עצמי. בפירוש לא זה.

דיברת על הזדהות - אין ספק שהזדהות היא מילת המפתח לגבי כל יצירה אמנותית. אני, כרגע, עוסק בקולנוע. יצירה אמנותית יכולה להיות טובה או רעה (אינני מגדיר חלילה אם אני עושה דברים טובים או רעים) אבל אני רואה קולנוע כיצירה אמנותית. אני חושב שמרכז העשייה שלי היא ההזדהות. זה מסביר גם מדוע עבודתי עם השחקנים היא עניין מרכזי עבורי. זהו הפוקוס העיקרי שלי בעשייה הקולנועית.

משום שהזדהות עם גיבור, עם לבטים של גיבור, עם אופי של גיבור, עם דמות של גיבור - עומדים במרכז היצירה שלי. ממילא השחקן הוא הכלי המבטא אותם. כן, חשוב לי שהצופים יאהבו את הגיבורים שלי. חשוב לי שידהו אותם. דרך אגב, זה לא אומר שיסכימו איתם. זה לא אומר שבוה תעשה

כל הסרטים שלך, כולל הדרמות התעודיות שעיית לטלוויזיה, כמו "חתום לכל החיים", עוסקים בטיפוסים חריגים שמתקשים להסתגל לחברה הסורבת אתם. מה מושך אותך לטיפוסים אלה?

איני בטוח שההגדרה שלך נכונה. אני, בכל אופן, איני מרגיש כך. מבחינת היחס שלי לדמויות אלה ולדרך שבה אני תופס אותן - קווי האופי שלהם, דרכם בחיים - הם אינם יוצאי דופן. הם אולי חריגים במובן אחר. אם אתה מבקש ממני למצוא מחנה משותף לכל הסרטים שלי, הייתי אומר שאלה סיפורים על אנשים הנאבקים נגד גורלם. במילים אחרות, אלה אנשים שבהרבה מאד כח נפשי ולפעמים גם כח פיזי, אבל בעיקר נפשי, מנסים לעשות שינוי רדיקלי בחיים שלהם, לפתוח בהם דף חדש. אני מעולם לא ראיתי את עצמי עושה סרטים על חריגים. שוקה ב"חתום לכל החיים", האסיר שהשתחרר מן הכלא, אינו חריג בעיני. אני מציג אותו דרך פריזמה אישית שלי, ומערכת היחסים שלו עם אשתו נשענת על הנשתי שלי בחיי הנישואין עם אשתי. לא הרגשתי אף פעם כאנתרופולוג החוקר מוטציות חברתיות.

אם כך, האם אפשר לומר שהגיבורים שלך נלחמים על זכותם להיות שונים, למרות הכל?

זה מאד מדויק. אלה אנשים הנמצאים בקונפליקט עם הסביבה ועם החברה. הם אינם מוכנים לקבל את המציאות כנתון שצריך לשלים עמו אלא נאבקים נגדו, מנסים לשנות אותו. אם זו מציאות של ד' אמות חיי-המשפחה או המציאות של בית-הכלא, כמו ב"מאחורי הסורגים", או המציאות של מהפכה חברתית כמעט כלל עולמית, כמו ב"החולמים".

מה מניע אותך לעסוק דווקא בטיפוסים כאלה? האם זו תפיסת עולם פוליטית או פילוסופית?

אני חייב לעצמי תשובה על שאלה זו יותר מאשר לך. תמיד נשאלת השאלה איך צומח אצלך רעיון לסרט מסוים, זה או אחר. מדוע דווקא נושא כזה ולא נושא אחר. התשובה המיידית לכך היא שזה ענין של אינטואיציה. הייתי אומר שזה כמעט כמו התאהבות.

**מדוע דווקא נושא
כזה ולא נושא אחר?
הייתי אומר שזה כמו
התאהבות.**

כאשר אתה צריך להסביר מדוע התאהבת באשה מסוימת ולא באשה אחרת, זאת כבר רציונליזציה של תהליך נפשי הרבה יותר עמוק ומורכב, וזה מה שקורה לי עם הסרטים שלי. אם אני בכל זאת צריך לעצור לרגע ולתת לעצמי דין וחשבון, אין לי ספק